

מארכת

הימים הנוראים, כלומר ימי חודש אלול, ראש השנה ויום הכיפורים הם ימי שיא של הישיבה, ספסלי בית המדרש מתמלאים באורחים ובתלמידים מחוץ לכתלים, הלימוד נעשה עוצמתי וממשי הרבה יותר ("שטייגען" בלע"ז) החוויה הדתית ועבודת ה' מגיעות לנקודת קצה של מלאות. אלא שבית המדרש איננו מנותק מהמתחולל מחוץ לו. הטבח האיום והמלחמה שבאו בעקבותיו קפצו עלינו מיד לאחר הימים הנוראים של שנת תשפ"ד, ספסלי בית המדרש התרוקנו ויותר מכך – ההכרח לפעול באופן מידי וטוטלי לא נתנו לנו את המרחב לעצור ולעכל את מה שקרה. התורה שאנחנו לומדים הפכה חסרה. בעקבות חסרונם של תלמידים בבית המדרש וגם בעקבות מציאות חיים שלא מאפשרת את השהייה וההתכנסות הנחוצות כל כך ליצירה והתפתחות של תורה עמוקה שתוכל גם להתמודד עם השבר הגדול.

אלא שאי אפשר באמת להכיל את המציאות שנחשפנו אליה, אפשר לכתוב תחקירים של מאות עמודים ועדיין לא להסביר את שאירע, ואם את השואה לא הצלחנו להבין אחרי שמונים שנה, איך נבין את מה שעדיין מתחולל? שאלה זו קשה במיוחד לאדם המאמין, איך ייתכן שהדברים הנוראים ביותר הם חלק מהנהגתו של הקדוש ברוך הוא את עולמו?

הגיליון הנוכחי יוצא בסמיכות לימי הפורים שמושויים במקומות רבים לימים הנוראים, ימים שבהם אנו עומדים אל מול הצורה הנסתרת שבה הקב"ה מנהיג את עולמו ובוחרים להאמין בה' ובתורתו למרות הכל. חצי השנה האחרונה המשיכה להתנהל בצילה של המלחמה, ועדיין נראה שלאט לאט המילואימניקים חוזרים

לבתיים ובין הבתים החרבים מתחילים לצמוח פרחים. גם הלימוד בבית המדרש לא חזר לשגרה מושלמת אבל ספסלי בית המדרש כבר נמצאים בתפוסה מלאה יותר, וגם המבט יכול לפנות למרחבים יותר גדולים ולנסות להתמודד עם מה שמעבר למילים. מטרתו של אביע היא להוות במה לתוצרים של השיחה הבית מדרשית שמייצרת תורות שמתמודדות בצורה עמוקה ובלתי מתפשרת עם המציאות הקשה.

בתוך כל האסונות הפרטיים והכלליים איבדנו גם את תלמיד הישיבה מחוץ לכתלים ועורך עבר של אביע עומר גאלדור והגיליון הזה מוקדש לזכרו ולזכר כל שאר נופלי הישיבה במלחמת חרבות ברזל.

בבחינת "דבריהם הם זכרונם" הבאנו מאמר בשלבי עריכה מאת עומר. המאמר נכתב על מסכת קידושין, בסבב הקודם שבו המסכת נלמדה בישיבה. ידידיה גזבר יבדל"א, תלמיד הישיבה מחוץ לכתלים ועורך עבר של אביע כתב טקסט בעקבות עומר, על הזיכרון ועל הממשות.

זכינו גם לפרסם מאמרים מפרי המקלת של מיטב הכותבים שבתוך הכתלים - אלון טרייסטמן כותב על מאפייני המשיח אצל ר' נחמן והוסיף טוויסט ארץ ישראלי. שמעיה קולר מלמד אותנו על המהפך שאליהוא מייצר ביחס לספר איוב. יונתן ביטון מעיין במשמעות הדיבור והשתיקה בעקבות המדרש ור' נחמן. אליהו אפללו מציג בפנינו השוואה מרתקת בין הרב אברהם יצחק הכהן קוק והמשורר חיים נחמן ביאליק, כולל הצבעה על קשר מכתבים שהתקיים ביניהם. אביתר מרכוס כותב על תפיסת השבר ועל ההתמודדות איתה אצל הוגים שונים. אלון בלוך מזמין אותנו להיפתח לתודעה של הכנסת אורחים. רגב בן נעים מציג את השקפת העולם הפרגמטיסטית, ומסביר כיצד השקפה זו באה לידי ביטוי במקורות היהודיים. משגב יוסף כותב על חשיבות ההרס לגילוי המציאות המוצקה בעזרת עיון באגדות מסכת תענית ומגייס לעזרתו את הפסיכואנליטיקאי הבריטי דונלד ויניקוט. איתן גפן במסה ציורית על החידוש והיצירה ועל הפער בין הניתן להאמר שכבר נלכד בתבניות לבין הרוח החופשית שהיא מקור היצירה.

בנוסף אנו שמחים להכריז על חידוש מוסף השירה החדשה באביע, בתקווה לעודד כתיבת שירים ויצירות בין הכתלים ולהגדיל אותו בגליונות הבאים. השיחה הבית מדרשית מקבלת מקום באביע אבל היא לא אמורה להסתכם במה שנמצא בין שתי הכריכות. מטרתנו גם לעורר שיח בעקבות המאמרים

שמתפרסמים על דפים אלו, ואנחנו מקווים שהקורא ימצא בין דפי הגיליון הזה מילים שיגרו את מוחו ויכנסו לליבו, בתקווה לתת מעט מזור לימים הקשים שבאו עלינו, ולהיות מצע להתפתחות של נקודות מבט חדשות.

מערכת אביע, עתניאל תשפ"ה.

